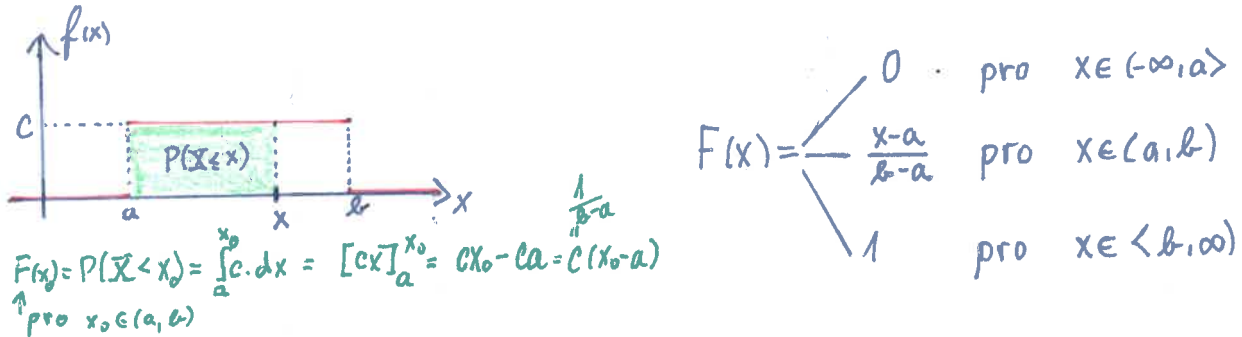
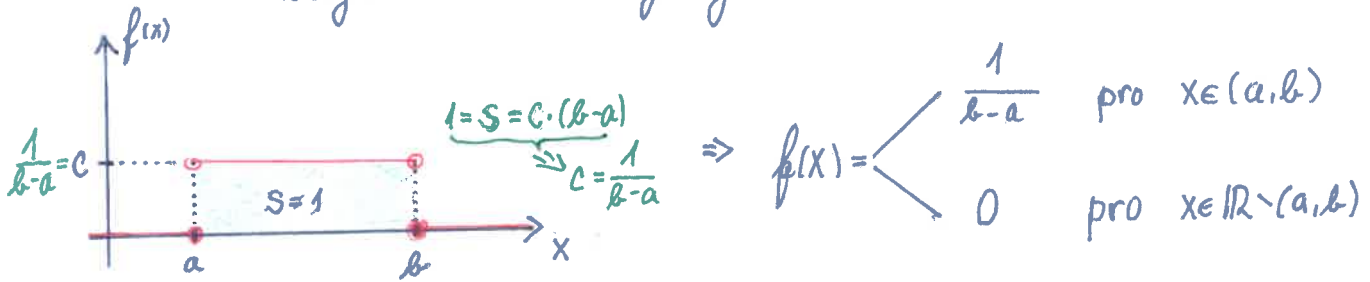

Vybraná rozdělení spojité NV.

NV s rovnoměrným rozdělením: $X \sim R_0(a, b)$

X nabývá hodnot k intervalu (a, b) . Všechna $x \in (a, b)$ mají stejnou hustotu výskytu:

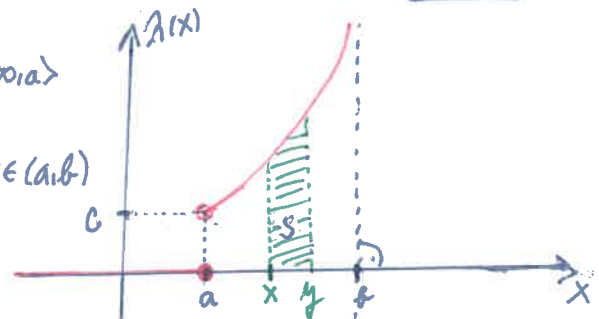
$F(x) = P(\bar{X} < x) = \int_a^x c \cdot dx = [cx]_a^x = cx - ca = c(x-a)$
 ↑ pro $x_0 \in (a, b)$

$$E(X) = \int_{-\infty}^{\infty} x \cdot f(x) dx = \int_a^b x \cdot c dx = \left[\frac{x^2}{2} c \right]_a^b = \left(\frac{b^2}{2} c - \frac{a^2}{2} c \right) = c \frac{b^2 - a^2}{2} = \frac{(b-a)(b+a)}{2(b-a)} = \underline{\underline{\frac{b+a}{2}}}$$

$$E(X^2) = \int_{-\infty}^{\infty} x^2 f(x) dx = \int_a^b x^2 \cdot c dx = \left[\frac{x^3}{3} c \right]_a^b = c \frac{b^3 - a^3}{3} = \frac{b^3 - a^3}{3(b-a)} = \frac{(b-a)(b^2 + ba + a^2)}{3(b-a)} = \underline{\underline{\frac{b^2 + ba + a^2}{3}}}$$

$$DX = E(X^2) - (E(X))^2 = \frac{b^2 + ba + a^2}{3} - \frac{(b+a)^2}{4} = \frac{4b^2 + 4ba + 4a^2 - 3b^2 - 6ab - 3a^2}{12} = \underline{\underline{\frac{(b-a)^2}{12}}}$$

Intenzita poruch: $\lambda(x) = \frac{f(x)}{1-F(x)} = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \in (-\infty, a) \\ \frac{1}{b-x} & \text{pro } x \in (a, b) \end{cases}$

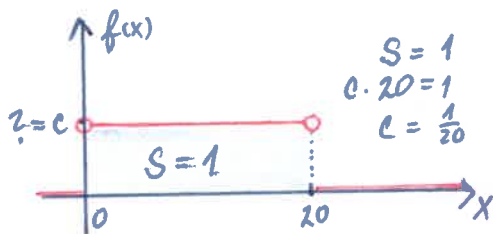

Pr.
mi

Na výstavě obráží je promítán film o životě autora.
jeho projekce začíná každých 20 minut. Náhodně
přijdeme k promítacímu sálu.

a) Určime X dobu čekání od příchodu do začátku filmu.
Náčrtněte graf a určete předpis hustoty pravděpodobnosti h_{VX} .

Přijdeme v okamžiku $a=0$ min a nevíme, kdy film začne.
Víme jen, že to bude nejpozději v okamžiku $b=20$ min.
Všechny okamžiky v int. (a,b) mají stejnou hustotu pravděpodob-
nosti, že právě v nich film začne, jinde je nulová!

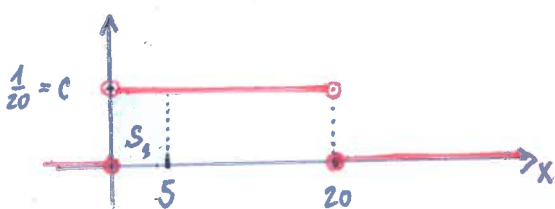

$$\Rightarrow f(x) = \begin{cases} \frac{1}{20} & \text{pro } x \in (0, 20) \\ 0 & \text{pro } x \in \mathbb{R} \setminus (0, 20) \end{cases}$$

$$\Rightarrow X \sim R_0(a, b) = R_0(0, 20)$$

↑
Rovnoměrné rozdělení na int. (a, b) .

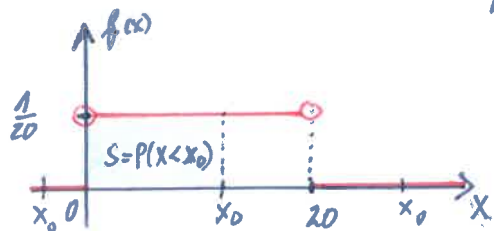
b) Určete pravděpodobnost, že nebudeme čekat déle než 5 minut.

$$S_1 = P(X < 5) = \frac{1}{20} \cdot 5 = \underline{\underline{\frac{1}{4}}}$$

$$\text{Nebo: } P(X < 5) = \int_{-\infty}^5 f(x) dx = \int_0^5 \frac{1}{20} dx = \left[\frac{1}{20} x \right]_0^5 = \frac{1}{20} \cdot 5 - \frac{1}{20} \cdot 0 = \underline{\underline{\frac{1}{4}}}$$

c) Určete distribuční funkci NV \bar{X} a načrtněte její graf

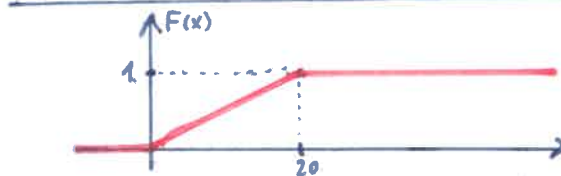
$$\Rightarrow F(x) = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \in (-\infty, 0) \\ \frac{1}{20}x & \text{pro } x \in (0, 20) \\ 1 & \text{pro } x \in (20, \infty) \end{cases}$$

$$x_0 \in (-\infty, 0) \Rightarrow F(x_0) = P(X < x_0) = 0$$

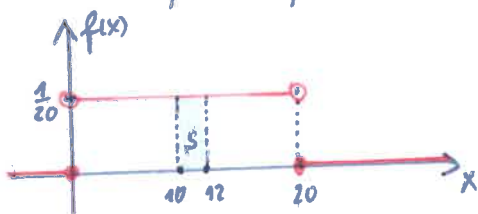
$$x_0 \in (0, 20) \Rightarrow F(x_0) = P(X < x_0) = S = \frac{1}{20} \cdot x_0$$

$$\text{NEBO: } F(x_0) = \int_0^{x_0} \frac{1}{20} dx = \left[\frac{1}{20}x \right]_0^{x_0} = \frac{1}{20}x_0 - 0$$

$$x_0 \in (20, \infty) \Rightarrow F(x_0) = P(X < x_0) = 1$$

d) Určete pravděpodobnost, že budeme čekat 10 až 12 minut.

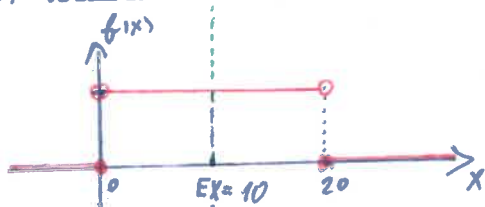

$\Rightarrow S$ je $\frac{1}{10}$ z celkové plochy pod křivkou (=1)

$$\Rightarrow P(10 < X < 12) = \frac{1}{10}$$

$$\begin{aligned} P(10 < X < 12) &= \int_{10}^{12} f(x) dx = F(12) - F(10) = \\ &= \frac{1}{20} \cdot 12 - \frac{1}{20} \cdot 10 = \frac{1}{20}(12-10) = \frac{1}{10} = \\ &= \text{puniť}(12, 0, 20) - \text{puniť}(10, 0, 20) \end{aligned}$$

e) Určete střední hodnotu čekání na začátek filmu a jeho rozptyl.

graf je symetrický podle osy $x=10 \Rightarrow EX=10$

$$\text{vzorec: } E(X) = \frac{a+b}{2} \Rightarrow E(X) = \frac{20}{2} = \underline{\underline{10}}$$

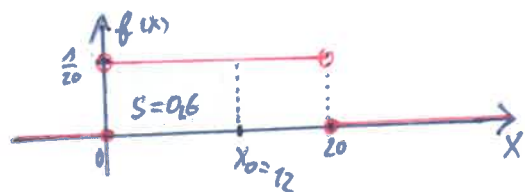
$$\text{nebo } E(X) = \int_{-\infty}^{\infty} x \cdot f(x) dx = \int_0^{20} \frac{x}{20} dx = \left[\frac{x^2}{40} \right]_0^{20} = \frac{400}{40} - \frac{0}{40} = \underline{\underline{10}}$$

$$\text{vzorec: } D(X) = \frac{(b-a)^2}{12} = \frac{20^2}{12} = \frac{400}{12} = \frac{100}{3} = \underline{\underline{33,3}}$$

$$\text{nebo: } D(X) = \int_0^{20} (x-10)^2 \cdot \frac{1}{20} dx = \frac{1}{20} \int_0^{20} x^2 - 20x + 10^2 dx = \frac{1}{20} \left[\frac{x^3}{3} - 10x^2 + 100x \right]_0^{20} = \frac{1}{20} \left(\frac{20^3}{3} - 4000 + 2000 \right) = \frac{400}{3} - 100 = \underline{\underline{\frac{100}{3}}}$$

f) Odhadněte dolní čekání již nepřekročí 60% mákudově přicházejících lidí.

$$\Rightarrow \text{Hledáme } x_0: P(X < x_0) = 0,6$$

$$S = x_0 \cdot \frac{1}{20} = 0,6$$

$$x_0 = 0,6 \cdot 20 = \underline{\underline{12}}$$

$$\underline{\underline{x_0 = 12}} = \text{puniť}(0,6, 0, 20)$$

Pr. ^{MM} Průměrná životnost součásky je 30 000 hodin. Předpokládejme, že součásky je v období stabilního života.

(období stab. života \Rightarrow životnost X je NV, jejíž rozdělení pravděp. aproximujeme Exponenciálním rozdělením.)

a) Označme X ... doba života součásky $\Rightarrow X \sim \text{Exp}(\lambda)$

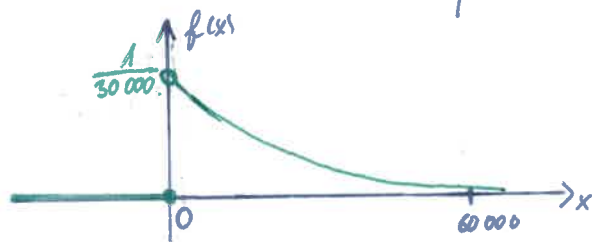
$$\Rightarrow f(x) = \lambda \cdot e^{-\lambda x} \quad ; \quad F(x) = 1 - e^{-\lambda x} \quad ; \quad E(X) = \frac{1}{\lambda} \quad ; \quad D(X) = \frac{1}{\lambda^2} \quad (\lambda > 0)$$

určete parametr λ .

$$\bar{X} = 30\,000 \doteq E(X) = \frac{1}{\lambda} \quad \Rightarrow \quad \underline{\underline{\lambda = \frac{1}{30\,000}}}$$

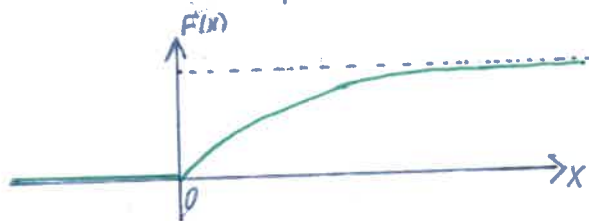
b) Načrtněte graf hustoty pravděpodobnosti NV $X \rightarrow \text{Exp}(\frac{1}{30\,000})$.

$$f(x) = \lambda \cdot e^{-\lambda x} = \frac{e^{-\frac{x}{30\,000}}}{30\,000} \quad \begin{cases} \text{pro } x > 0 \\ 0 \text{ pro } x \leq 0 \end{cases}$$

c) Načrtněte graf distribuční funkce NV $X \rightarrow \text{Exp}(\frac{1}{30\,000})$.

$$F(x) = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \leq 0 \\ 1 - e^{-\lambda x} & \text{pro } x > 0 \end{cases}$$

d) Načrtněte graf intenzity poruchy NV $X \rightarrow \text{Exp}(\frac{1}{30\,000})$.

$$\lambda(x) = \frac{f(x)}{1 - F(x)} = \begin{cases} \frac{0}{1} = 0 & \text{pro } x \leq 0 \\ \frac{\lambda e^{-\lambda x}}{1 - (1 - e^{-\lambda x})} = \lambda = \frac{1}{30\,000} & \text{pro } x > 0 \end{cases}$$

d) Určete pravděpodobnost, že součástek nevzdělá více než 2000 h.

$$P(X < 2000) = F(2000) = 1 - e^{-\frac{2000}{30000}} = \underline{\underline{0,0645}} = \text{pexp}(2000, \frac{1}{30000})$$

e) Určete pravděpodobnost, že součástek vzdělá více než 35000 h

$$P(X > 35000) = 1 - P(X \leq 35000) = 1 - F(35000) = e^{-\frac{35}{30}} = \underline{\underline{0,3114}}$$

$$1 - \text{pexp}(35000, 1/30000)$$

f) Určete pravděpodobnost, že součástek vzdělá 20000 až 30000 h.

$$P(20000 < X < 30000) = \underbrace{F(30000) - F(20000)}_{\text{pexp}(30000, \lambda) - \text{pexp}(20000, \lambda)} = -e^{-\frac{30}{30}} + e^{-\frac{20}{30}} = \underline{\underline{0,1455}}$$

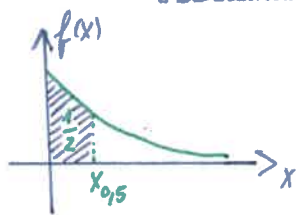
g) Určete dobu do níž se porouchá 50% součástek.

$$\Rightarrow \text{hledáme } x: P(X < x) = 0,5 \Rightarrow F(x) = 0,5 \Rightarrow 1 - e^{-\lambda x} = 0,5 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow e^{-\lambda x} = 0,5 \Rightarrow -\lambda x = \ln 0,5 \Rightarrow x = \frac{\ln 0,5}{-\lambda} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow x = -30000 \cdot \ln 0,5 = \underline{\underline{20794 \text{ h}}} = \text{qexp}(0,5, 1/30000)$$

↑ není to EX = 35000!!!

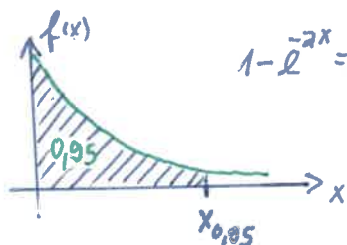

h) Určete dobu, kterou přežije jen 5% součástek

$$\Rightarrow \text{hledáme } x: P(X > x) = 0,05 \Rightarrow P(X < x) = 0,95 \Rightarrow \text{analogicky}$$

$$1 - e^{-\lambda x} = 0,95 \Rightarrow e^{-\lambda x} = 0,05 \Rightarrow x = \frac{\ln 0,05}{-\lambda} = -30000 \cdot \ln 0,05 = \underline{\underline{89872 \text{ h}}}$$

$$\text{qexp}(0,95, 1/30000)$$

Př. 11: Předpokládejme, že životnost sondy na Veně má Weibullovo rozdělení pravděpodobnosti s lineární rostoucí rizikovou funkcí a parametrem měřítka $\theta = \frac{1}{\lambda} = 2$.
(jednotkou času jsou dny)

X ... doba přežití sondy [dny] $\Rightarrow X \rightarrow Wb(\theta, \beta)$

parametr měřítka theta - scale
parametr tvaru - shape

a) Načrtněte graf rizikové funkce $\lambda(x)$

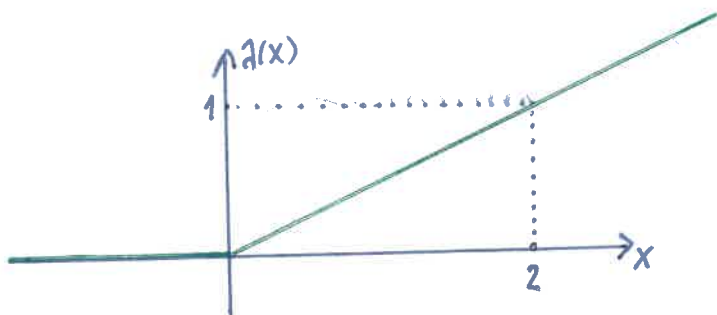
$$f(x) = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \leq 0 \\ \beta \cdot \lambda^\beta \cdot x^{\beta-1} \cdot e^{-(\lambda x)^\beta} & \text{pro } x > 0 \end{cases}$$

$$F(x) = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \leq 0 \\ 1 - e^{-(\lambda x)^\beta} & \text{pro } x > 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \lambda(x) = \frac{f(x)}{1-F(x)} = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \leq 0 \\ \frac{\beta \cdot \lambda^\beta \cdot x^{\beta-1} \cdot e^{-(\lambda x)^\beta}}{e^{-(\lambda x)^\beta}} = \beta \cdot \lambda^\beta \cdot x^{\beta-1} & \text{pro } x > 0 \end{cases}$$

Ze zadání víme, že $\lambda(x)$ je lineární $\Rightarrow \beta - 1 = 1 \Rightarrow \boxed{\beta = 2}$

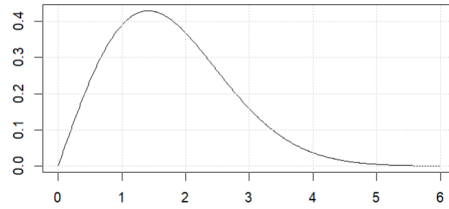
$$\Rightarrow \lambda(x) = \begin{cases} 0 & \text{pro } x \leq 0 \\ 2 \cdot \lambda^2 \cdot x = 2 \cdot \left(\frac{1}{\theta}\right)^2 \cdot x = 2 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2 \cdot x = \frac{1}{2} x & \text{pro } x > 0 \end{cases}$$

b) Nacrtnejte graf hustoty pravděpodobnosti NV $X \rightarrow Wb(2, 2)$

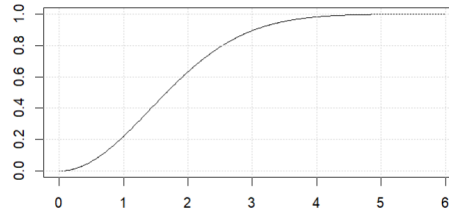
$$f(x) = \text{dweibull}(x, \beta, \theta)$$

Pozor! parametry β = shape, θ = scale

c) Nacrtnejte graf distribuční funkce NV $X \rightarrow Wb(2, 2)$

$$F(x) = \text{pweibull}(x, \beta, \theta)$$

d) Určete pravděpodobnost, že sonda na Venusi vydrží alespoň 3 dny.

$$P(X > 3) = 1 - P(X \leq 3) = 1 - F(3) = e^{-(2 \cdot 3)^2} = e^{-\left(\frac{3}{2}\right)^2} = \underline{\underline{0,1054}} = 1 - \text{pweibull}\left(\frac{3}{2}, 2, 2\right)$$

e) Odhadněte kolik dní přežije na Venusi 90% sond.

$$\Rightarrow \text{hledáme } x_0: P(X > x_0) = 0,9 \Rightarrow P(X < x_0) = 0,1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow F(x_0) = 1 - e^{-(2x_0)^2} = 0,1 \Rightarrow e^{-(2x_0)^2} = 0,9 \Rightarrow -(2x_0)^2 = \ln 0,9 \Rightarrow x_0 = \sqrt{\frac{\beta \cdot \ln 0,9}{\lambda^2}}$$

$$\Rightarrow x_0 = \frac{\sqrt{\ln 0,9}}{\frac{1}{2}} = 2 \cdot \sqrt{\ln 0,9} = \underline{\underline{0,6492}} = \text{qweibull}(0,1, 2, 2)$$

f) Odhadněte pravděpodobnost, že sonda, která přežila 3 dny bude zničena do deseti hodin od této chvíle.

$$P(1 \leq X < 1 + \Delta t \mid X > 1) = \lambda(1) \cdot \Delta t$$

$$P\left(3 < X < 3 + \frac{10}{24} \mid X > 3\right) = \lambda(3) \cdot \frac{10}{24} = \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot \frac{10}{24} = \frac{15}{24} = \frac{5}{8} = \frac{\text{dweibull}(3, 2, 2)}{1 - \text{pweibull}(3, 2, 2)} \cdot \frac{10}{24}$$

VŠIMNĚTE SI: $\lambda(3) \cdot \Delta t = \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot \Delta t = \frac{3}{2} \cdot \Delta t > 1$ pro $\Delta t > \frac{2}{3}$ dne = 16 hodin

\Rightarrow pro $\Delta t > 16$ hodin dostaneme naprosto nesmyslný odhad \Rightarrow je třeba $\Delta t \rightarrow 0$.

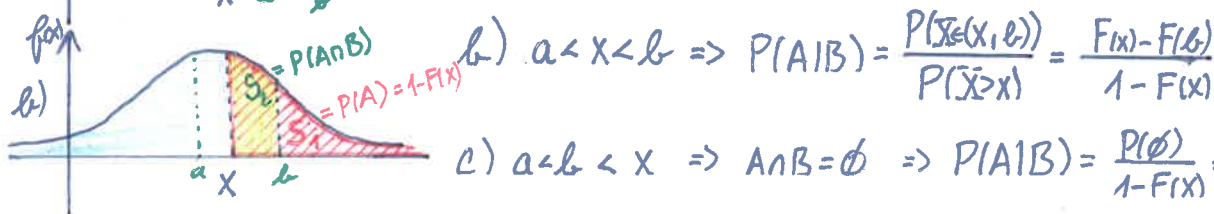
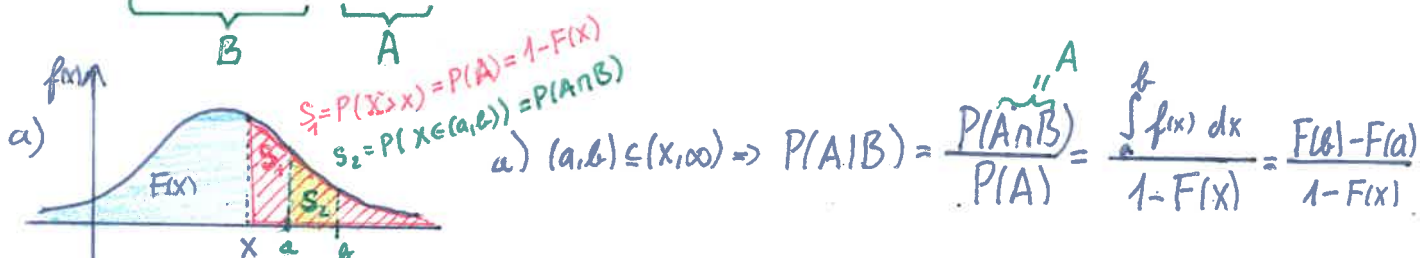
$$\Rightarrow \text{skutečná hodnota: } P(X \in (x, x + \Delta x) \mid X > x) = \frac{P(X \in (x, x + \Delta x))}{P(X > x)} = \frac{F(x + \Delta x) - F(x)}{1 - F(x)} = \underline{\underline{0,4875}}$$

Poznámka: Kde se vzal odhad:

$$P(\underbrace{x < X < x + \Delta x}_A \mid \underbrace{X > x}_B) = \underbrace{f(x)}_{\frac{f(x)}{1-F(x)}} \cdot \Delta x \quad ?$$

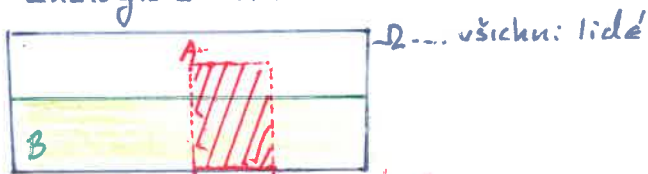
Z definice podmíněné pravděpodobnosti: $P(A|B) = \frac{P(A \cap B)}{P(A)}$

$$P(\underbrace{X \in (a, b)}_B \mid \underbrace{X > x}_A) = ?$$

c) $a < b < x \Rightarrow A \cap B = \emptyset \Rightarrow P(A|B) = \frac{P(\emptyset)}{1 - F(x)} = 0$

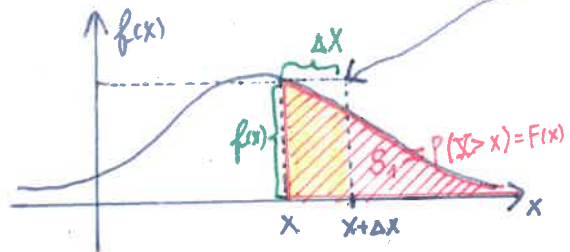
Je to analogie s A... modroočci B... blondšáci

$P(B) = 0,5$
blondšáci
je 50% ze
všech

Mezi modroočci
je 2/3
 $\frac{2}{3} = \frac{P(A \cap B)}{P(A)}$ blondšáci
" $P(B|A)$ "

⇒

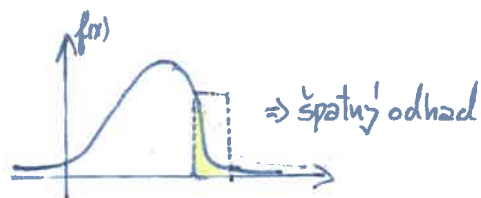

$$\Rightarrow P(X \in (x, x + \Delta x) \mid X > x) = \frac{\int_x^{x+\Delta x} f(x) dx}{1 - F(x)} = \frac{f(x) \cdot \Delta x}{1 - F(x)} = \lambda(x)$$

Plocha obdelníku

tento odhad umí být velmi špatný! má být:

$$P(x < X < x + \Delta x \mid X > x) = \frac{F(x + \Delta x) - F(x)}{1 - F(x)}$$

6. Vybraná rozdělení spojité náhodné veličiny

Rozdělení NV	Popis	Hustota pravděpodobnosti Distribuční funkce Intenzita poruch	$E(X)$	$D(X)$
Rovnoměrné $Ro(a, b)$	$f(x)$ je na $(a; b)$ konstantní, jinde nulová	$f(x) = \begin{cases} \frac{1}{b-a} & x \in \langle a; b \rangle \\ 0 & \text{jinde} \end{cases}$	$\frac{a+b}{2}$	$\frac{(a-b)^2}{12}$
Exponenciální $Exp(\lambda)$	doba do 1. události, doba mezi událostmi (pouze v období stabilního života)	$\begin{aligned} f(t) &= \lambda \cdot e^{-\lambda t}; t > 0; \lambda > 0 \\ F(t) &= 1 - e^{-\lambda t}; t > 0; \lambda > 0 \\ \lambda(t) &= \lambda = \text{konst.}; t > 0; \lambda > 0 \end{aligned}$	$\frac{1}{\lambda}$	$\frac{1}{\lambda^2}$
Erlangovo $Erlang(k; \lambda)$	doba do k-té události	$\begin{aligned} f(t) &= \lambda \cdot e^{-\lambda t} \cdot \frac{(\lambda t)^{k-1}}{(k-1)!}; t > 0 \\ F(t) &= 1 - e^{-\lambda t} \cdot \sum_{j=0}^{k-1} \frac{(\lambda t)^j}{j!} \\ \lambda(t) &= \frac{\lambda}{(k-1)! \sum_{j=0}^{k-1} \frac{1}{(k-1-j)! (\lambda t)^j}} \end{aligned}$	$\frac{k}{\lambda}$	$\frac{k}{\lambda^2}$
Weibullovo $W(\Theta, \beta)$	doba do 1. události (poruchy) (vhodná volba β umožňuje použití v libovolném období intenzity poruch)	$\begin{aligned} f(t) &= \frac{\beta}{\Theta} \left(\frac{t}{\Theta}\right)^{\beta-1} e^{-\left(\frac{t}{\Theta}\right)^\beta} \\ F(t) &= 1 - e^{-\left(\frac{t}{\Theta}\right)^\beta} \\ \lambda(t) &= \frac{\beta}{\Theta} \left(\frac{t}{\Theta}\right)^{\beta-1} t > 0; \Theta > 0; \beta > 0 \end{aligned}$	<i>Pro $\beta=1$ $\Theta = \frac{1}{\lambda}$ } exp. rozdělení</i>	
Normované normální $N(0, 1)$	hodnoty distribuční funkce jsou tabelovány, hustota pravděpodobnosti je sudá funkce - Gaussův klobouk	$\begin{aligned} \phi(x) &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot e^{-\frac{x^2}{2}}; -\infty < x < \infty \\ \Phi(x) &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot \int_{-\infty}^x e^{-\frac{t^2}{2}} dt \end{aligned}$	0	1
Normální $N(\mu; \sigma^2)$	distribuční funkci určujeme pomocí standardizace normální náhodné veličiny	$\begin{aligned} f(x) &= \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} \cdot e^{-\left(\frac{x-\mu}{\sqrt{2}\sigma}\right)^2} \\ F(x) &= \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} \cdot \int_{-\infty}^x e^{-\left(\frac{t-\mu}{\sqrt{2}\sigma}\right)^2} dt \end{aligned}$	μ	σ
Logaritmicko-normální $LN(\mu; \sigma^2)$	distribuční funkci určujeme převodem na dis. funkci norm. normálního rozdělení	$f(x) = \frac{1}{x\sigma\sqrt{2\pi}} \cdot e^{-\left(\frac{\ln(x)-\mu}{\sqrt{2}\sigma}\right)^2}; x > 0$	$e^{\mu+\frac{\sigma^2}{2}}$	$e^{2\mu+\sigma^2} \cdot (e^{\sigma^2}-1)$

Pr.
mi

Předpokládejme, že výška chlapců ve věku 3,5 až 4 roky je NV s normálním rozdělením se střední hodnotou $\mu = 102 \text{ cm}$ a směrodatnou odchylkou $4,5 \text{ cm}$.

- a) Odhadněte procento chlapců majících výšku menší, nebo rovnou 93 cm .

$$x = P(X \leq 93) = F(93) \doteq \underline{\underline{0,0228}} = \text{pnorm}(93, 102, 4.5) = \text{pnorm}(93, 102, \sqrt{20.25})$$

\Rightarrow cca 2% chlapců.

NEBO:

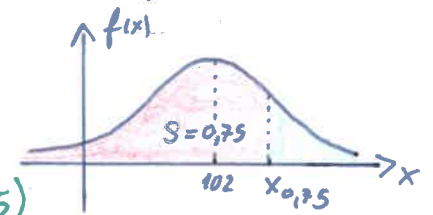
$$P(X \leq 93) = P(X - \mu \leq 93 - \mu) = P\left(\frac{X - \mu}{\sigma} \leq \frac{93 - \mu}{\sigma}\right) =$$

$$= P\left(Z \leq \frac{93 - 102}{4,5}\right) = P(Z \leq -2) = \Phi(-2) = 0,0228$$

$Z \sim N(0, 1)$
pnorm(-2, 0, 1), nebo z tabulek

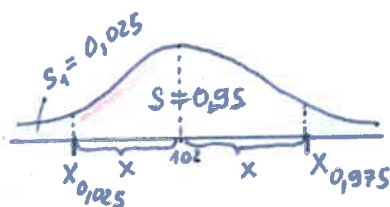
- b) Odhadněte jakou výšku nepřekročí 75% chlapců.

\Rightarrow hledáme $X_{0,75}$: $P(X < X_{0,75}) = 0,75$

$$\underline{\underline{X_{0,75} \doteq 105 \text{ cm}}} = \text{qnorm}(0,75, 102, 4.5)$$

- c) Určete interval $(102 - x, 102 + x)$ v němž je výška 95% všech chlapců.

$$\Rightarrow (102 - x, 102 + x) = (X_{0,025}, X_{0,975}) \doteq \underline{\underline{(93 \text{ cm}, 111 \text{ cm})}}$$

$\text{qnorm}(0,025, 102, 4.5)$
 $\text{qnorm}(0,975, 102, 4.5)$